

OŠ GRIŽE

Griže 1A, 3302 Griže

Pletemo niti mreže s kulturno dediščino kraja

5. Unescov mednarodni projekt OŠ Griže

V kraju Liboje, kjer ima naša šola svojo podružnico, v letošnjem letu obeležujemo pomemben jubilej, 200-letnico izdelave keramike. Tovarna je nastala leta 1815, ustanovil jo je Ignac Schmidl. Od ustanovitve do danes je doživela nekaj strmih vzponov. Eden izmed njih je bil v času, ko je tovarno prevzel Ludvik Schütz, ki je s svojim delom, idejami, dovršeno izvedbo in izpolnjeno tehnologijo ponesel libojsko keramiko po Evropi in Ameriki. Bil je tudi lastnik umetniškega ateljeja na Dunaju, kjer so bili zasnovani najdragocenejši izdelki libojske keramike. Po prvi svetovni vojni je tovarno prevzela *Keramična industrija v Zagrebu*, po drugi svetovni vojni pa je postala družbena last kot *Keramična industrija Liboje*. V samostojni Sloveniji je tovarna zamenjala več lastnikov, trenutno jo vodi Alojz Bojnec.

Z zgodovino tovarne, s katero je tesno povezan tudi razvoj kraja, kakor tudi z načini oblikovanja izdelkov iz gline in poslikave, pa so povezane raznolike aktivnosti, ki jih pripravljamo. Le-te nas bodo povezale v skupnem druženju v četrtek, 12. 11. 2015, v okviru **5. mednarodnega Unescovega projekta Pletemo niti mreže s kulturno dediščino**. K sodelovanju vabimo Unescove vrtce, osnovne in šole ter vzgojno-izobraževalne ustanove Spodnje Savinjske doline.

Dan bomo začeli s sprejemom udeležencev v kulturnem Domu svobode v Libojah. Nadaljevali bomo s kulturnim programom in vodenim ogledom tematske razstave.

Mavrični svet Schützove keramike, foto: Pokrajinski muzej Celje

Sledila bo vožnja do OŠ Griže, kjer se bo začel dopoldanski del delavnic. Po kosilu bomo nadaljevali s sprostitevni delavnicami, za njimi pa sledi popoldanski del delavnic. Mentorji Unescovih šol si boste lahko ogledali mesto Celje in obiskali Pokrajinski muzej. Delo bomo zaokrožili z zaključno prireditvijo v telovadnici šole.

K sodelovanju in skupnemu ustvarjanju vabljeni vsak na svoj način.

V VRTCIH naj otroci ustvarijo izdelke iz gline ali druge modelirne mase. Poročilo o izpeljani aktivnosti nam pošljite do ponedeljka, 19. 10. 2015, na naslov:

- **OŠ Griže, Griže 1 A, 3302 Griže**, s pripisom za projekt: **Pletemo niti mreže s kulturno dediščino kraja** ali
- na elektronski naslov: breda.bracko@os-grize.si.

Veseli bomo, če nam boste poslali tudi kakšen izdelek. Izdelke opremite z naslednjimi podatki:

- ime zavoda,
- ime in priimek ustvarjalca in njegova starost,
- ime in priimek vzgojitelja, ki je otroka usmerjal k ustvarjanju.

Iz Unescovih **osnovnih šol** Slovenije in šol Spodnje Savinjske doline vabimo k sodelovanju v delavnicah po **tri učence iz 3. VIO**, iz **srednjih šol** pa po **dva dijaka 1. ali 2. letnika**, da starostna razlika med udeleženci ne bo prevelika.

Izpolnjene prijavnice nam pošljite **do ponedeljka, 19. 10. 2015, na elektronski naslov:**

- breda.bracko@os-grize.si.

Kotizacija za posameznega učenca projekta **znaša 10 €**. Sodelujoči vrtci so opravičeni plačila kotizacije.

Opisi delavnic: Oblikovanje gline iz polnega volumna—pinching

Ta tehnika je ena najstarejših oblik oblikovanja keramičnih posodic. Zelo cenjena je na Vzhodu, kjer so jo kot metodo za izdelavo čajnih skodelic razvili do popolnosti.

Iz gline oblikujemo kroglo, v katero potisnemo palec. Nato kroglo vrtimo v dlani in jo počasi stiskamo (ščipamo) s prsti, dokler ne oblikujemo zelene oblike.

Posodice bomo lahko tudi okrasili z različnimi krasilnimi tehnikami (vrezovanjem, dolbenjem, poslikavo ...).

Mentorica: Regina Mratinković

Oblikovanje na lončarskem vretenu in izdelava glinenih piščali

Oblikovanje na vretenu so poznali že v prazgodovini. Danes uporabljamo predvsem električna lončarska vretena na nožni pogon. Na vrtljivo ploščo pritisnemo kepo gline, ki jo nato ročno oblikujemo, pri tem pa uporabljamo različne pripomočke (lopaticice, modelirke za širjenje grla, jelenjo kožo, žico).

Delavnica bo potekala v dveh delih:

- »prvi koraki na vretenu« : **STREŠICA**,
- **prostoročno ustvarjanje: oblikovanje ptice - piščali.**

Najprej bo lončar demonstriral delo na vretenu, nato pa se boste z oblikovanjem na vretenu preizkusili tudi sami, trije učenci hkrati. Ostali boste prostoročno ustvarjali z glino (oblikovali ptico – piščal). Oblikovane izdelke bomo shranili za sušenje in kasnejšo peko.

Izvajalec: Lončarski center Bahor

Oblikovanje z glinenimi valjanimi ploščami

Pri tem postopku oblikovanja kos gline položimo na krpo med dve letvici (distančnika) in jo razvaljamo z valjarjem na enakomerno debele valjane ploskve. Te nato razrežemo na željeno velikost in obliko. Ploskve med seboj povežemo tako, da napraskamo del površine, ki jo želimo sestaviti, in nanjo nanesimo glineno lepilo ter jih zlepimo skupaj. Spoje še dodatno utrdimo z glinenim svaljkom, ki ga zamodeliramo med obe ploskvi.

Pred sestavljanjem posameznih delov lahko v plošče odtisnemo različne materiale ali jih reliefno obdelamo. Sestavljeno posodo bomo okrasili in pobarvali z različnimi krasilnimi tehnikami.

Mentorica: Neli Šuler

Poslikava biskvitne keramike

Pri izdelavi izdelkov iz keramike se le-ti najprej oblikujejo iz gline, nato pa žgejo v keramični peči. Keramiko, ki pride iz peči, po prvem žganju imenujemo biskvitna keramika. V nadaljnjem postopku se takšna keramika lahko pobarva ali poslika z barvnimi glinami in različnimi glazurami, nato pa grede izdelki v ponovno žganje.

V delavnici slikanja na keramiko boste spoznali delček skrivnostnega sveta keramičnih barv in glazur, ki jih boste uporabili za poslikavo različnih keramičnih izdelkov.

V različnih tehnikah boste poslikali svoj lonček, skodelico, krožnik, morda še kakšno vazico, pa tudi magnetek, obesek ... in se ob delu seznanili s posebnostmi slikanja na glino.

Mentorica: Mojc Šon

Oblikovanje z glinenimi kačicami

To je ena najstarejših tehnik oblikovanja gline, ki se je skozi tisočletja ohranila do danes.

Iz manjših kosov gline bomo oblikovali glinene svaljke (kačice) in jih navpično ali poševno zlagali v želeno obliko. Pri tem jih bomo po notranji in zunanji strani sproti povezovali z glino, spodnji rob pa utrdili s svaljkom, ki ga bomo zmodelirali z dnom in steno posode.

Tako oblikovane posode lahko nato še pobarvamo z barvnimi glinami ali okrasimo z različnimi krasilnimi tehnikami.

Mentorica: Alijana Zakonjšek

Raziskujmo gomile

Gomila je prostor, ki je bil namenjen pokopom ljudi. Gomile v okolici našega kraja spadajo v starejšo železno dobo, to je od 800 do 400 let pred našim štetjem. Pripadajo staroselcem, ki so si poiskali svoja bivališča na obronkih Homa. Med petdesetimi, ki se razprostirajo od Griž do Šešč, je ena tudi na naši gozdni učni poti Hrastje.

V delavnici boste raziskovali kulturo ljudstva, ki so jim pripadale, kaj so zakopavali vanje in kje so najdbe shranjene. Naredili si bomo kurišče in si spekli jabolka ali krompir. Izdelali bomo tudi izdelek iz gline, posodo z ročko v obliki račke s katero so naši predniki nosili vodo iz reke Savinje. Ročka predstavlja božanstvo reke Savinje.

Mentorica: Tanja Turnšek

Keramika Kerus

V Kasazah, v neposredni bližini šole, deluje družinsko podjetje s proizvodnjo keramičnih izdelkov domače in umetnostne obrti. Proizvodnja temelji na ročni izdelavi in poslikavi. Izdelki se trži-jo pod blagovno znamko KERUS.

V delavnici si boste ogledali proizvodnjo te keramike. Svoje ročne spretnosti boste preizkusili v tehniki lončarjenja, obliko-vanje gline, vlivanja v kalupe – modele in poslikavi polizdelkov.

Mentorja : Nataša in Sašo Rus

Izdelajmo si mozaik

Mozaik je izdelek iz manjših ploščic, pritrjenih z vezivom na površino. Njihova izdelava sega daleč nazaj, v obdobje 3000 let pred našim štetjem. Najdeni so bili na Bližnjem vzhodu, od koder so jih prevzeli Grki in Rimljani. Uporabljajo se še danes v razne namene: za izdelavo slik na stenah in obokih v notranjosti stavb, za dekoracijo predmetov: miz, pladnjev, stekle-nic, cvetličnih korit ...

V delavnici boste koščke keramike sestavili v svoj izbrani motiv. Posamezen košček nima izrazite vrednosti, njihova povezava v celoto pa daje izdelku novo vrednost.

Mentorica: Ana Rudnik Pavlica

Zgodovina keramike

Prvi obrat keramike v Libojah, foto:
Pokrajinski muzej Celje

V delavnici bomo poiskali podatke o zgodovini keramike v našem kraju in izdelali pregled pomembnejših dogodkov v razdobju od nastanka prvega obrata do danes. Poglobili se bomo v osnovne surovine za njeno izdelavo in postopke izdelave. Posebno pozornost bomo namenili Schützovi keramiki, ki je dobila ime po svojem lastniku, Ludviku Schützu, ki je vodil tovarno v drugi polovici 19. stoletja.

V tem obdobju so v povezavi z Dunajskim umetniškim ataljejem nastajali osnutki in kalupi, ustvarjalci pa so namenili posebno pozornost značilnemu oblikovanju keramike, ki se je odražalo v razgibanih površinah, bogatih dodatkih, natančni poslikavi in bleščečih glazurah. Obiskali bomo tudi Pokrajinski muzej v Celju, kjer si bomo ogledali razstavo stare libojske keramike.

Mentorica: Sonja Turnšek

Priznana oblikovalka keramike Dubravka Urban Đukes je v uvodu svoje knjige »Oblikovanje keramike« na vprašanje, kaj je bilo tisto, kar jo je pritegnilo in jo še danes privlači, da se ukvarja z oblikovanjem keramike, zapisala: »Mogoče sama glina, kot nekaj prvinskega, ki jo pod prsti doživljam kot čarovnijo vseh čarovnij in me navdaja z občutkom, da svoji zamisli dajem snovno podobo.«

Pridružite se podvigom v okviru našega projekta in poskušajmo pod prsti skupaj ustvariti čarovnijo.

Izdelke, ki bodo nastali v delavnicah, pripadajo njihovim ustvarjalcem in jih bodo le-ti po sušenju in žganju lahko prevzeli na OŠ Griže.

**Vodja projekta:
Breda Bračko**

**Vodja Unesca:
Martina Petelinek**

**Ravnateljica:
Marija Pavčnik**